

CRONOLOGIA ANILOR 1848-1849 ÎN TRANSILVANIA

Ela Cosma

Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca

Scopul cronologiei de față este acela de a oferi o perspectivă mai apropiată asupra celor doi ani ai revoluției pașoptiste, prin evidențierea datelor factice celor mai semnificative.

Cronologia anilor 1848-1849 în Transilvania are o structură tripartită, care îngăduie sublinierea pleneră a mersului evenimentelor, precum și a rolului acordat acestora de către participanții la revoluție.

Autoarea cronologiei a optat pentru următoarea diviziune: 1. Ungurii ardeleni și secuii în revoluție; 2. Românii ardeleni în revoluție; 3. Sașii ardeleni în revoluție.

Această diviziune înfățișează căile specifice parcurse de cele trei națiuni moderne din Transilvania în timpul revoluției și reliefează lupta lor, animată de idealuri și revendicări diferite.

Cronologia a fost concepută ca bază de date, mijloc de informare și instrument de lucru destinat studenților ori specialiștilor interesați. Dacă o întreprindere anterioară similară se datorează lui Gelu Neamțu, care a întocmit și publicat (1998) o cronologie a revoluției române de la 1848 în Transilvania, azi continuăm demersul cercetătorului. Cronologia prezentată aici completează și lărgeste tabloul, transgresând în chip original și în premieră granițele stricte ale participării naționale la revoluție, abordând în paralel cele trei revoluții de pe teritoriul Ardealului în anii 1848-1849.

Ungurii ardeleni și secuii în revoluție

- Din anii anteriori revoluției există două curente politice în sânul ungarilor ardeleni: liberalii și conservatorii.
- 18 martie 1848 – adunarea populară maghiară de la Timișoara adoptă cele 12 puncte ale programului de la Pesta din 15 martie.
- După 20 martie 1848 – adunări și demonstrații maghiare pe străzile orașelor, în special la Cluj.
- 21 martie 1848 – adunarea maghiară din fața clădirii Guberniului de la Cluj adoptă cele 12 puncte ale programului pestan și înaintează guvernatorului o petiție.

„Anuarul Institutului de Istorie «G. Barițiu» din Cluj-Napoca”, tom. XLVI, 2009, p. 331–355

- 23 martie 1848 – adunare în casa contelui Bethlen Ádám din Cluj, la care partida conservatoare a lui Jósika Lajos subscrie împreună cu liberalii conduși de Bethlen János senior o circulară către toate comitatele ardeleni, cerând „uniunea acestor două patrii” și convocarea dietei care să proclame uniunea Transilvaniei cu Ungaria.
- 30 martie 1848 – la Sibiu maghiarii intenționează să facă o demonstrație unionistă, dar sașii se pregătesc să îi întâmpine cu tulumbele de apă; maghiarii renunță la demonstrație.
- 30 martie 1848 – adunarea marcală de la Aiud, comitatul Albei de Jos, votează, la propunerea baronului Kemény Dezső, o deputațiune la Guberniu, pretinzând ca, fără a se mai aștepta poruncă de la Viena, să se deschidă pe dată dieta, altminteri acest comitat se declară rupt de Transilvania și încorporat la Ungaria. Alba de Jos își alege *avant la lettre* deputații, în persoana baronilor Kemény Dezső și István.
- Începe organizarea gărzilor naționale maghiare la Târgu Mureș, Aiud, Turda.
- 3 aprilie 1848 – adunarea marcală de la Cluj declară comitatul său rupt de Transilvania, dacă guvernatorul Teleki József nu va deschide cât mai curând Dieta, care, din proprie inițiativă, să proclame uniunea, deoarece „patria e în pericol”.
- 8 aprilie 1848 – sosește la Cluj delegația a 30 de secui din Odorhei, conduși de Pálffy János și Berzenczey.
- 9 aprilie seara – demonstrația lor furtunoasă pe străzile Clujului: „Acum am venit 30 de inși; dacă nu vom avea dieta, vom veni 30 mii!”
- 10 aprilie 1848 - sub presiunea demonstrațiilor violente, guvernatorul Teleki József publică o proclamație, anunțând că, în puterea dreptului pe care îl are, nemiastașteptând nimic de la Viena, convoacă dieta transilvană pe data de 29 mai.
- La mijlocul lui aprilie 1848 – clujenii trimit o deputațiune la Pesta, care să ceară sprijinul palatinului Ștefan și al guvernului maghiar pentru înfăptuirea uniunii necondiționate. Delegația ajunge la Pesta în 23 aprilie, două zile mai târziu înfățișându-se în fața palatinului și a tuturor miniștrilor nu ca „reprezentanți ai Clujului, ci reprezentanți a toată Transilvania”. Delegația declară că „uniunea se va întâmpla fără dubiu: transilvănenii [?] adică ungurii] sunt determinați a o face și prin sânge!”
- 25 aprilie 1848 – Guberniul de la Cluj face publică legea statarială (starea de asediu).
- Aprilie 1848 - grănicerii secuiei de Ozun, sub conducerea tinerilor avocați Gál Dániel și Németh László, refuză supunerea la ordinul de dislocare în orașele săsești și ungurești; gărzile secuiești îi aleg pe cei doi avocați ca reprezentanți ai lor în dieta de la Cluj.
- Aprilie-mai 1848 – adunări marcale, pentru alegerea deputaților dietali. Aceștia sunt aleși din rândul unioniștilor și al partidei ungurești radicale. Această

partidă dorește *uniune necondiționată* „cu orice preț, chiar cu vărsare de sânge” (minden áron, vérrelis). Dintre conservatori, mulți nu sunt de acord cu aceasta, voind uniunea cu Ungaria, dar *condiționată*, temându-se că altminteri ei, ca reprezentanți ai aristocrației, și-ar pierde atât prerogativele, cât și supremația politică națională.

- 10 mai 1848 – proclamația lui Wesselényi Miklós către secui, să se ridice împotriva românilor, „între care, prin amăgiri care ațâță, se arată mișcări atât de tulburătoare”. Națiunea secuiască răspunde prompt printr-o declarație, în care amenință cu ridicarea a 80 mii de secui împotriva inamicilor țării ungurești.
- 19 mai 1848 - premierul ungar Batthyány Lajos emite o chemare către secui, de a porni înarmați spre tabăra de la Szeged, dar apelul său nu are ecou.
- 29 mai 1848 – deschiderea dietei Transilvaniei de la Cluj.
- 30 mai 1848 – dieta de la Cluj proclamă uniunea Transilvaniei cu Ungaria.
- 29 mai – 18 iulie 1848 – dieta transilvană de la Cluj adoptă următoarele legi: 1. legea uniunii Transilvaniei cu Ungaria; 2. legea electorală, pentru alegerea deputaților la proxumul parlament ungar pe baza reprezentării populare; 3. legea gărzilor naționale; 4. legea agrară despre desființarea robotei urbariale și a taxelor bănești; 5. legea despre transformarea în datorii de stat a posesiunilor domnești urbariale private expropriate; 6. legea despre consecințele abolirii relațiilor urbariale și a altor zeciuieli cuprinse în articolul IV asupra corporațiilor (în sensul de proprietari colectivi); 7. legea despre purtarea comună a sarcinilor obștești; 8. legea despre presă, corespunzând legii 18 maghiare, referitoare la desființarea cenzurii; 9. legea despre deplina egalitate în drepturi dintre religiile recepte; 10. legea despre susținerea circulației publice rutiere, echivalentă legii 30 din Ungaria; 11. legea despre prețul sării și despre fântânile (izvoarele) cu apă sărată. Dintre aceste legi, deosebită însemnătate au legea uniunii, legea electorală și legea agrară de desființare a iobăgiei.
- 6 iunie 1848 – dieta transilvană votează legea desființării iobăgiei în Transilvania, la propunerea lui Wesselényi Miklós.
- 10 iunie 1848 – împăratul Ferdinand sancționează legea uniunii Transilvaniei cu Ungaria.
- 14 iunie – 20 iulie 1848 – ancheta gubernială în Munții Apuseni, condusă de consilierul gubernial Kozma Pál, referitoare la evenimentele și conflictele de la Mihalț, Coșlariu, din Munții Apuseni.
- 16 iunie 1848 – guvernul maghiar și palatinul Ștefan aprobă numirea baronului Vay Miklós în funcția de comisar regesc plenipotențiar pentru Transilvania.
- 18 iunie 1848 – intrarea în vigoare a legii care proclamă încetarea iobăgiei în toată Transilvania.
- 19 iunie 1848 – deputații maghiari, reîntorși de la Innsbruck, aduc la cunoștința dietei sancționarea uniunii. Un rescript regal dispune trimiterea a 73 de deputați ardeleni la parlamentul ungar.

- La finele lui iunie 1848 – alegerile de deputați ardeleni pentru parlamentul ungar unificat de la Pesta.
- Iunie – septembrie 1848 – comisia ardeleană a unificării, sub conducerea fostului guvernator Teleki József, pleacă la Pesta. Guvernul transilvan este lăsat *ad interim* în grija lui Mikó Imre, colaborator al guvernului maghiar, și a lui Kemény Ferenc, o persoană oscilantă între liberali și conservatori.
- 2 iulie 1848 – deschiderea parlamentului ungar unificat de la Pesta.
- 11 iulie 1848 – Kossuth propune legea recrutării pentru crearea unei noi armate maghiare (*honvédség*), care în Transilvania provoacă o largă rezistență populară, mai cu seamă în sânul românilor din regimentele grănicerești, dar și în sate românești din comitatele Arad, Turda ș.a..
- 18 iulie 1848 – se încheie dieta Transilvaniei de la Cluj.
- 1 septembrie 1848 – guvernul maghiar poruncește alcătuirea conșcripțiilor pentru recrutare, la care Transilvania urmează să ridice 60.000 ostași pentru a lupta împotriva sârbilor.
- 12 septembrie 1848, Pesta – deputația regnicolară, condusă de guvernatorul Teleki, înaintează Camerei ungare a deputaților 20 proiecte de lege vizând transpunerea în practică a uniunii. Abia aceste proiecte de legi tind să concretizeze uniunea. Modificările preconizate vizează, de pildă, desființarea Guvernului transilvan și subordonarea jurisdicțiilor nemijlocit guvernului maghiar, desființarea Tezaurariatului transilvan și transferarea afacerilor sale în seama Ministerului ungar al finanțelor și comerțului, subordonarea confesiunilor, bisericilor și învățământului din Transilvania Ministerului ungar al Cultelor și Învățământului. În ședința din 12 septembrie noaptea, aceste proiecte de lege sunt citite și adoptate în bloc.
- 12 septembrie 1848 – ciocnirea sângeroasă de la Luna Arieșului (Aranyoslóna), în secuime, datorită refuzului satului de a participa la recrutare.
- Înarmarea secuilor din Trei Scaune prin mijloace proprii, cu contribuția lui Gábor Áron, maiorul de artilerie, turnător de tunuri, Gál Sándor, Berde Mózes ș.a.
- 15 octombrie 1848 - marea adunare națională secuiască de la Lutița (Agyagfalva), sub conducerea guvernatorului interim, contele Mikó Imre, la care sunt prezente 30-60 de mii de persoane înarmate. Aici se adoptă următoarele acte: jurământul de credință față de guvernul ungar, respectiv față de Comitetul maghiar de apărare a țării condus de Kossuth, după dizolvarea de către împărat a dietei de la Pesta; mesajul de mulțumire către Kossuth Lajos; un apel la pace.
- 17 octombrie 1848 – Guvernul transilvan ordonă ca Tezaurariatul de la Sibiu și toate casele de bani să se mute la Cluj.
- 19 octombrie 1848 – secuii plecați de la Lutița jefuiesc Reghinul Săsesc. În ciuda intervenției armate a secuilor, trupele austriece, ajutate de legiunile românești, ocupă nordul Transilvaniei, cu orașul Cluj. Comisarul Vay se refugiază în Ungaria.
- 24 octombrie 1848 – românii forțează prin sânge predarea Zlatnei.

- 5 noiembrie – trupele secuiești sunt înfrânte la Târgu Mureș de armata condusă de generalul c.c. Puchner.
- 14 noiembrie 1848 - Mikó Imre, care refuzase a se alătura lui Vay în refugiu, este numit de împărat ca guvernator al Ardealului. Înclinat spre colaborare cu imperialii, Mikó va fi curând dezavuat de liberalii și radicalii revoluționari maghiari.
- 18 noiembrie 1848 – maiorul c.c. Urban și generalul Wardener ocupă Clujul, evacuat de Vay și de trupele maghiare.
- 28 noiembrie 1848 – secuii țin o nouă adunare și se reînarmează.
- 1 decembrie 1848 – Kossuth îl numește pe generalul Iosif Bem în funcția de comandant al armatei revoluționare maghiare în Transilvania.
- 2 decembrie 1848 – împăratul Ferdinand renunță la tronul Austriei în favoarea nepotului său Franz Joseph. Partida ungară este nemulțumită de retragerea împăratului-marionetă.
- 6 decembrie 1848 – generalul Bem emite o proclamație către ardeleni, cerându-le să se supună guvernului ungar.
- 7 decembrie 1848 – parlamentul ungar convocat respinge proclamarea noului împărat, declarându-l pe Franz Joseph uzurpator, iar pe cei care i se vor supune trădători de țară.
- 13 decembrie 1848 – ajuns la Șimleu, Bem își stabilește statul major și își alege adjutanții: Czeccz János, locotenent colonel și șef de stat major, Forró, maior și director al cancelariei, Anton Kurz, secretar cu gradul de maior. Bem declanșează ofensiva în Ardeal, obținând rapid mari succese.
- 18 și 19 decembrie 1848 - Bem câștigă luptele de la Ciucea împotriva colonelului Urban și a generalului c.c. Wardener.
- 23 decembrie 1848 – Bem ocupă Dejul.
- 24 decembrie 1848 – Bem ocupă Iclodul Mare, silind corpul militar imperial, condus de general-maiorul baron Wardener, să se retragă de la Cluj.
- 25 decembrie 1848 – Bem intră în Cluj.
- 27 decembrie 1848 – Bem emite o proclamație către locuitorii Transilvaniei, în limbile maghiară, germană și română, în care declară că armata maghiară a venit să-i elibereze de sub „jugul reacții și tiranismului catanesc“ (jugul reacțiunii și al tiraniei militare), cere predarea tuturor armelor de către locuitori, precum și asigurarea necesarului de hrană, prin rechiziții pe care le vor face ofițerii maghiari. Bem acordă amnistie generală românilor și sașilor.
- 31 decembrie 1848 – Bem ocupă Bistrița.
- La finele lunii decembrie 1848 – Bem îl silește pe colonelul c.c. Urban să se retragă în Bucovina, dar este înfrânt la Dorna.
- 13 ianuarie 1849 – generalul Bem intră în orașul Târgu Mureș, care îi deschide porțile.
- 21 ianuarie 1849 – Bem ocupă Ocna Sibiului și atacă pentru prima oară Sibiul, dar imperialii înving. Se retrage la Slimnic, însă este urmărit de austrieci până la Șura Mare.

- 2 și 4 februarie 1849 – prima intervenție țaristă pentru apărarea orașelor transilvane Sibiu și Brașov. Lângă Brașov, la Hărman și Sânpetru luptele se dau împotriva secuilor. Cu ajutor rusesc, Puchner deschide la 4 februarie atacul împotriva insurgenților la Ocna Sibiului. Lupta este victorioasă pentru forțele austro-ruse, care interceptează carul comandantului inamic Bem.
- 7 februarie 1849 – brigada c.c. a lui Stutterheim îl atacă la Sebeș pe inamic, care trebuie să se retragă, pierzând 2 tunuri, bagaje, diferite efecte. Sebeșul este ocupat de austrieci, iar Bem urmărit până la Simeria.
- 9 februarie 1849 – lupta de pe Strei, lângă Simeria, cu sacrificii mari, atât pentru austrieci, cât și pentru maghiari. Rezultatul luptei este neconcludent. Puchner se retrage la Alba Iulia, iar Bem, după un popas la Deva, pornește în marș spre Sibiu.
- 15 februarie 1849 – trupele maghiare, comandate de însuși Bem, intră în Mediaș.
- 2 martie 1849 – proclamația comisarului Csányi către români, de a depune armele în decurs de opt zile; în caz contrar se vor aplica pedeapsa bății cu bâta și confiscarea averii.
- 11 martie 1849 – Bem alungă cu ușurință garnizoana rusă condusă de generalul Skariatin, rămasă la Sibiu, ocupând orașul pentru cinci luni de zile. Capturează o mare cantitate de muniție. Armata c.c. se retrage în Muntenia, iar Comitetul Național Român se refugiază în Oltenia.
- 20 martie 1849 – Bem ocupă Brașovul, care se predă fără luptă.
- Până la jumătatea lui martie 1849 – Bem ocupă întreg Ardealul, cu excepția cetăților Alba Iulia și Deva, menținute de habsburgi, și a Munților Apuseni, aflați sub stăpânirea legiunilor românești ale lui Avram Iancu.
- Martie – iunie 1849 – guvernarea maghiară în Ardeal.
- 14 aprilie 1849 – la Debrecen se face cunoscută declarația de independență a Ungariei. Împăratul este detronat și guvernator al Ungariei devine Kossuth Lajos.
- 23 aprilie 1849 – Ion Dragoș, ca reprezentant al lui Kossuth, inițiază tratativele de pace cu românii.
- 25 aprilie 1849 – încep tratativele de la Mihăileni, cu care prefectul Axente Sever nu este de acord, dar ceilalți conducători ai moșilor, în frunte cu Avram Iancu, doresc armistițiul.
- 3-4 mai 1849 – noi tratative maghiaro-române la Abrud, în cursul cărora Ion Dragoș prezintă scrisoarea lui Kossuth din 26 aprilie, prin care garantează românilor egalitate în drepturi, întrebuințarea limbii materne în biserică, școală și în comitate, acordă amnistie generală cu condiția ca românii să depună armele.
- 5 mai 1849, Câmpeni – Ion Dragoș vorbește în fața poporului adunat.

- 6-7 mai 1849 – în pofida tratativelor, maiorul Hatvani Imre atacă prin surprindere și ocupă Abrudul, îi dezarmează pe români, dedându-se la atrocități. Câteva zile mai târziu Hatvani ordonă împușcarea prefectului Dobra, apoi spânzurarea lui Buteanu.
- 9-10 mai 1849 – Hatvani este înfrânt și alungat de moșii lui Iancu, care îlucid pe Dragoș, considerat trădător de neam.
- 11 mai 1849 – ordinul emis la Debrecen de Kossuth către Hatvani dispune continuarea războiului cu românii, fără a aștepta rezultatul negocierilor. Deși ordinul sosește după incidentele de la Abrud, arată adevărata poziție a lui Kossuth față de negocierile maghiaro-române.
- 16 mai 1849 – Hatvani revine la Abrud, înarmat și cu trupe noi, ocupându-l, dar după 3-4 zile de lupte este învins de Avram Iancu.
- 26 mai 1849 – Nicolae Bălcescu sosește la Debrecen, pentru a iniția alte tratative de împăcare.
- Mai 1849 – Bem efectuează un raid în Banat, învingându-i pe austrieci la Orșova, dar refuză să treacă Dunărea, așa cum decisese Consiliul maghiar de miniștri și cum dorea Kossuth însuși. Bem revine în Transilvania.
- Mai-iunie 1849 – lupte în Munții Apuseni între trupele lui Kemény Farkas și ale lui Iancu. În iunie Kemény se retrage din munți, iar luptele încetează.
- 16 iunie 1849 – Kemény se retrage din Abrud. Pe drum, la Valea Cerbului, suferă o înfrângere.
- 18 iunie 1849 – trupele țariste intră pe teritoriul Ungariei.
- 19 iunie 1849 – trupele țariste intră în Transilvania, sub comanda supremă a generalului Alexandr Nicolaevici Lüders.
- 21 iunie 1848 – rușii ocupă Sibiul.
- 24 iunie 1849 – apelul de la Cluj al lui Bem către români și sași, de a nu oferi ajutor trupelor țariste.
- 27 – 28 iunie 1849 – Bem luptă împotriva trupelor țariste la Rusul Bârgăului și Bistrița.
- 6 iulie 1849 – la Fântânele este înfrântă unitatea militară maghiară formată din legiunea vieneză, sub comanda lui Vasvári Pál, care își pierde viața în luptă. La aceasta participă, de partea moșilor, numeroase femei, în frunte cu Pelaghia Roșu.
- 10 iulie 1849 – Bem este silit de ruși să se retragă din Bistrița peste Șieu. Bem face un raid prin secuime (Odorheiul Secuiesc 11 iulie, Miercurea Ciuc 13 iulie, Tușnad 14 iulie).
- 14 iulie 1849 – de la Szeged, contele Batthyányi Lajos se adresează către Nicolae Bălcescu și Cesar Bolliac. Arată că guvernul ungar este dispus să facă concesii românilor, ca cetățeni ai Ungariei, dacă aceștia vor face o cerere în care să-și prezinte revendicările. De asemenea, cere ca românii să predea armele.

- 14 iulie 1849 – acceptând *Proiectul de pacificațiune*, Kossuth face concesii românilor în cadrul tratativelor cu Bălcescu și Bolliac. Kossuth îl împuternicește pe generalul Bem cu transpunerea în practică a proiectului.
- 19 iulie 1849 – Bem emite din pasul Oituz proclamația către locuitorii Moldovei, în care cheamă poporul moldav să se ridice „pentru exterminarea hoardei barbare, care i-a infestat țara natală”.
- 25 iulie 1849 – Bem ocupă târgul moldovenesc Ocna. Comandamentul militar țarist, de la București, precum și cel otoman trimit pe dată câteva batalioane spre Ocna.
- La sfârșitul lui iulie 1849 – Bem pierde Brașovul, Sibiu, Făgărașul, Sighișoara.
- 28 iulie 1849 – parlamentul ungar refugiat la Arad votează legea naționalităților, ce conferă drepturi naționale românilor și slavilor.
- 31 iulie 1849 – bătălia de la Albești, lângă Sighișoara, este declanșată de atacul prin surprindere al lui Bem. Atacul se încheie însă cu un dezastru: aici mor generalul rus Skariatin, dar și poetul Petőfi Sándor, precum și adjutantul lui Bem, publicistul Anton Kurz. Astfel Bem este înfrânt de generalul rus Lüders.
- 3 august 1849 – răspunsul lui Avram Iancu la propunerile de pace ale guvernului ungar, aduse de Nicolae Bălcescu, prin care, în actualele împrejurări critice pentru maghiari – înfrânți pe plan militar, Iancu optează pentru neutralitate, arătând că nu va ataca, dar se va apăra la nevoie.
- 6 august 1849 – ultima bătălie de la Sibiu, între Bem și Lüders. Generalul țarist învinge din nou.
- 9 august 1849 – armata ungară este înfrântă lângă Timișoara.
- 11 august 1849 – demisia lui Kossuth, în favoarea generalului Görgey Arthur. Kossuth fuge în Turcia, împreună cu Bem.
- 13 august 1849 – armata revoluționară maghiară depune armele la Șiria, lângă Arad, în fața generalului țarist Rüdiger, odată cu predarea a 13 generali unguri, în frunte cu Görgey.
- 25 august 1849 – ultimele unități maghiare depun armele între Mehadia și Orșova.

Românii ardeleni în revoluție

- La izbucnirea revoluției, românii ardeleni nu au grupări politice; promotorii ideilor revoluționare fac parte din rândul intelighenției.
- Uniunea Transilvaniei cu Ungaria este chestiunea fundamentală care determină caracterul revoluției românilor ardeleni.
- Februarie 1848 – Andrei Șaguna devine episcop al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania.
- 24 martie 1848, Sibiu – manifestul intitulat „Fraților români!”, dictat de Simion Bărnuțiu lui Ioan Pușcariu la Sibiu. Este primul program, conținând toate

punctele radicale cuprinse în actele programatice ulterioare: recunoașterea românilor ca națiune politică, convocarea unei adunări naționale proprii, deputați naționali în dieta țării proporțional cu numărul românilor, ștergerea iobăgiei, respingerea tratatelor despre uniune până când românii nu vor fi reprezentați în dietă.

- 25 martie 1848, Brașov – întrunirea românilor într-o consfătuire intimă, pentru a se consulta cu privire la „afacerile lor naționale și politice”.
- 25 martie 1848, Blaj – conferința din casa lui Timotei Cipariu, la care participă clerici și studenți.
- 25 martie 1848, Târgu Mureș – programul lui Alexandru Papiu-Ilarian, cancelist la Tabla regească: ștergerea iobăgiei fără despăgubiri, respectarea și garantarea tuturor naționalităților și limbilor din Transilvania, egalitatea politică și civilă.
- 26 martie 1848, Târgu Mureș – întrunirea comună a tinerilor canceliști români și maghiari, unde se alcătuiește o petiție. Alexandru Papiu-Ilarian condiționează iscălirea petiției de recunoașterea românilor ca națiune, folosirea limbilor naționale, desființarea iobăgiei fără despăgubire.
- 27–28 martie 1848, Cluj – adunarea românilor tineri. Ion Buteanu, Florian Micaș și Ion Suciu redactează un manifest în 8 puncte, ce pretinde recunoașterea românilor ca națiune politică.
- 27 martie 1848 – canceliștii români de la Târgu Mureș, în frunte cu Papiu-Ilarian și Avram Iancu, sunt denunțați la Guberniu ca „revoluționari și conspiratori” și sunt urmăriți. Pe Avram Iancu autoritățile nu îndrăznesc să-l aresteze de frica unei răscoale, așa cum mărturisește judele nobiliar Bisztray József.
- 1 aprilie 1848, Blaj – întâlnire consultativă între tineri, canonici și profesori, la care participă Avram Iancu, Alexandru Papiu-Ilarian, Samuil Poruțiu și Florian Micaș. Se decide convocarea unei adunări generale a tuturor românilor din Ardeal.
- 3 aprilie 1848, Brașov – manifestul lui George Barițiu [cu paternitatea aproape certă], în care se acceptă uniunea, condiționând-o de o dietă provincială, și se propune un proiect federativ. Se cere să nu mai fie naționalități istorico-juridice, ci doar „transilvani”. Ardealul să fie împărțit în cantoane, ca Elveția, iar alegerile pentru dietă să fie generale „întocmai ca în America de Nord”.
- 3 aprilie 1848, Sibiu – Universitatea națională săsească proclamă emanciparea românilor de pe Pământul Săsesc, acordându-le drepturi cetățenești egale cu ale sașilor.
- 3 aprilie 1848, Abrud – adunarea românilor din împrejurimile Abrudului, în număr de 70-80 persoane, care îl aleg președinte al adunării pe Ion Buteanu și adoptă o petiție pentru recunoașterea națiunii române.
- 6 aprilie 1848, Câmpeni – la adunarea de aici se strâng semnături pe petiția adresată dietei transilvane, în care se cere respectarea drepturilor românilor.

- La începutul lui aprilie 1848 – alte adunări ale românilor la Bistra, în Munții Apuseni, în proporții mai modeste, cu program destul de confuz, acceptându-se uniunea cu unele condiții.
- 6 aprilie 1848, Blaj – petiția profesorului Aron Pumnul îi cheamă pe români la adunarea de la Blaj din Duminica Tomii, pe 30 aprilie. Multiplicată în 400 de exemplare, proclamația este răspândită în tot Ardealul de studenții care pleacă spre casele lor în vacanța de Paști.
- 8 aprilie 1848, Pesta – este eliberat Eftimie Murgu. După eliberarea din temnița a deținuților politici pe data de 15 martie, Murgu a mai rămas în închisoare încă 24 zile.
- 21 aprilie 1848, Blaj – episcopul greco-catolic Ioan Lemeni convoacă la adunarea din 3 / 15 mai pe toți „protopopii și unii bărbați pricepuți”. Lemeni acționează în consens cu episcopul ortodox Andrei Șaguna.
- 23 aprilie 1848, Brașov – conferința națională a românilor, în ziua de Paști, la care participă Simion Bărnuțiu. Se protestează împotriva uniunii Transilvaniei cu Ungaria.
- 25 aprilie 1848, Cluj – autoritățile guberniale proclamă starea de asediu și statariul, care până în iunie se generalizează în Transilvania.
- 26 aprilie 1848 – arestarea lui Ioan Buteanu, considerat „inițiatorul și motorul principal al mișcării” convocate la Blaj.
- 26–27 aprilie 1848, Cluj - autoritățile guberniale îi arestează la Cluj pe Florian Micaș, Ioan Darabant, Ștefan Molnar, Ioan Petrovici, Nicolae Șuluț și Ieremia Verza și confiscă 68 scripte românești.
- 30 aprilie 1848, Arad – adunarea comunității românești, ce adoptă o petiție către episcop, în care se cere introducerea limbii române în biserica din Arad.
- 30 aprilie 1848 / Duminica Tomii, Blaj – prima adunare de la Blaj, cu 4-6 mii participanți, la care sunt prezenți Simion Bărnuțiu, Alexandru Papiu-Ilarian, Avram Iancu, Ioan Buteanu ș.a. Cuvântează Papiu, iar Bărnuțiu e proclamat și ovaționat ca și „conducător”. Comisarii guberniali și episcopul Lemeni nu pot dizolva adunarea, interzisă de fapt de Guberniu. Scopul adunării este atins: „românii au făcut o repetiție generală pentru Adunarea din 3/15 mai 1848” (Gelu Neamțu), activându-și conștiința națională, recunoscându-și conducătorii, precizându-și țelurile.
- 1 mai 1848, Blaj – consfătuirea dintre clerici și Avram Iancu, Alexandru Papiu-Ilarian, Ioan Buteanu, Eliseu Armatu. Cântărețul Bengescu lansează marșul: „Astăzi cu bucurie / Românilor veniți, / Pe Dragoș în câmpie / Cu toții-l însoțiți...” Cântecul se cântă și astăzi, cu aceleași versuri – dar cu numele lui Iancu în locul celui al lui Dragoș.
- 9 mai 1848, Cluj-Târgu Mureș – avocatul arestat Florian Micaș este transferat de la închisoarea din Cluj la cea din Târgu Mureș.
- 3–5 / 15–17 mai 1848 – a doua adunare sau marea adunare națională de la Blaj, o adunare extinsă și comună, convocată de episcopul greco-catolic Ioan Lemeni

și de episcopul ortodox Andrei Șaguna, în ciuda aprobării de către guvernatorul Teleki József a două adunări confesionale separate, una a românilor ortodocși la Sibiu, iar alta a greco-catolicilor la Blaj. Sub observația strictă a autorităților civile și militare, din 8 mai încep să se reverse la Blaj țărani din toate părțile Ardealului, un grup de patrioți români din Moldova (Costache Negri, Lascăr Rosetti, George Sion, Nicolae Ionescu, Alecu Russo), dar și profesori ardeleni trecuți dincolo de Carpați (August Treboniu Laurian, Nicolae Bălășescu, Florian Aron, Constantin Romanul, Ioan Axente, Vasile Maiorescu), toți adepți ai ideii daco-române. În fine, la Blaj sosesc Avram Iancu împreună cu Ioan Buteanu, în fruntea a mii de moți. Numărul total al participanților e apreciat la 40-60 mii. Cei doi episcopi sunt aleși președinți ai adunării, iar vicepreședinți profesorul Simion Bărnuțiu și redactorul George Barițiu. Adunarea depune jurământul de credință față de împărat și națiune și adoptă programul în 16 puncte, un program defensiv, antiunionist, cu motivație democratică, căci el exprimă voința majorității nesocotite până atunci. Bărnuțiu formulează revendicările celor adunați, printre care figurează recunoașterea românilor ca națiune și împotrivirea față de unirea cu Ungaria. Punctul 16 cere ca problema uniunii să nu fie dezbătută de dietă până când românii nu vor fi recunoscuți ca națiune; în caz contrar, românii vor protesta solemn. Se decide trimiterea a două delegații la împărat și la Dieta din Cluj, precum și alegerea unui comitet românesc permanent la Sibiu.

- 21 mai 1848 – decretul gubernial de desființare a comitetului românesc de la Sibiu, după 3 săptămâni de funcționare. Episcopul Șaguna, președintele comitetului, depune funcția, investindu-l pe fostul vicepreședinte Simion Bărnuțiu cu obligațiile prezidențiale. Astfel, comitetul de la Sibiu își continuă activitatea.
- 24 mai 1848, Blaj – gazeta lui Timotei Cipariu „Organul Luminărei” își schimbă numele în „Organul Național”.
- 25 sau 26 mai 1848 – prima delegație condusă de Andrei Șaguna, cu un număr variabil de 22-28 delegați, dă o conferință de presă.
- 29 mai 1848, Cluj – a doua delegație, compusă din peste 100 de membri, sub conducerea lui Ioan Lemeni, are întâlniri protocolare cu guvernatorul Teleki, comandantul militar suprem al Transilvaniei Puchner și cu președintele dietei Kemény. După câteva zile, cei mai mulți dintre membrii delegației părăsesc orașul cu atmosferă incendiară, în condițiile deschiderii dietei.
- 29 mai 1848, Abrud – aici are loc prima vărsare de sânge mai serioasă.
- 30 mai 1848, Innsbruck – delegația lui Șaguna ajunge la Innsbruck.
- 30 mai 1848, Coșlariu – supunerea forțată a Coșlariului (comitatul Albei de Jos) cu 100 grăniceri secui.
- 2 iunie 1848, Mihalț – răscoala de la Mihalț (comitatul Albei de Jos). Conflictul dintre săteni și soldații secui, precum și gardiștii maghiari din Aiud, care voiau să intre în sat, se încheie cu un număr de 14 morți și 50 răniți.

- 2 iunie 1848, Cluj – deputăția celor 100 de români prezintă petiția în fața Dietei transilvane. Wesselényi Miklós afirmă că el nu cunoaște popoare, ci numai o Ungarie unită.
- 5 iunie 1848, Innsbruck – audiența delegației românilor conduse de episcopul Șaguna la împăratul Ferdinand.
- 6 iunie 1848, Cluj – Dieta transilvană votează legea desființării iobăgiei în Transilvania.
- 8, 9 și 15 iunie 1848, Sibiu – „conventicolele” (adunările) ținute de Simion Bărnuțiu și câteva personalități săsești la comesul Franz Salmen.
- 10 iunie 1848, Cluj – Guvernul transilvan emite a doua ordonanță de desființare a Comitetului Național Român. Se interzice ținerea oricărei adunări la Sibiu.
- 10 iunie 1848, Innsbruck – împăratul sancționează legea uniunii, votată de Dieta clujeană.
- 11 iunie 1848, Innsbruck – răspunsul împăratului Ferdinand către delegația română de la Innsbruck, cu antedatate la 7 iunie. Delegația protestează față de răspunsul împăratului.
- 14 iunie 1848, Sibiu, Făgăraș – românii din Sibiu și Făgăraș se înarmează. Circulă liste pentru adunarea de semnături împotriva uniunii.
- 14 iunie – 20 iulie 1848 – ancheta gubernială în Munții Apuseni, condusă de consilierul gubernial Kozma Pál, referitoare la evenimentele și conflictele de la Mihalț, Coșlariu, din Munții Apuseni. Sunt audiați circa 300 martori, provenind din diferite pături sociale și de diferite naționalități și confesiuni. Este cea mai amplă anchetă realizată în timpul revoluției, fiind un prețios izvor documentar cu privire la mișcările românilor din Munții Apuseni din primele zile ale revoluției până la mijlocul lunii iulie 1848.
- 17 iunie 1848, Turda – este arestat preotul din Budiu, tatăl lui Alexandru Papiu-Ilarian.
- 6 / 18 iunie 1848 / Duminica Sfintei Treimi – legea agrară, ce prevede desființarea iobăgiei, votată de Dieta de la Cluj pe 6 iunie, intră în vigoare. După această dată începe să scadă numărul conflictelor sociale dintre foștii iobagi, în majoritate români, și foștii proprietari, în majoritate maghiari, înmulțindu-se însă constant cele cu caracter național.
- 23 iunie 1848, Innsbruck - la protestul delegației lui Șaguna, ce înaintează monarhului a doua petiție, prin care se protestează împotriva uniunii și a legii electorale transilvane și se cere asigurarea naționalității și limbii române, împăratul transmite un răspuns mai favorabil românilor, promițând o lege ce le va asigura și garanta naționalitatea.
- 15 / 27 iunie 1848, Lugoj – adunarea populară a românilor bănățeni de la Lugoj, convocată și condusă de Eftimie Murgu, cu 15-16 mii de participanți, între care revoluționarii moldoveni Costache Epureanu, Lascăr Rosetti și Alecu Russo. Murgu e ales președinte al adunării, iar secretari Aloisiu Vlad și Ștefan Ioanescu.

Adunarea adoptă un program în patru puncte: 1. înarmarea și înființarea unei armate populare românești; 2. căpitan suprem al acestei armate să fie Eftimie Murgu, iar limba de comandă cea română; 3. recunoașterea limbii române ca limbă oficială în Banat și a maghiarei ca limbă de corespondență; 4. independența Bisericii Ortodoxe Române din Banat de sub tutela bisericii sârbe, cu destituirea episcopilor sârbi de Vârșeț și Timișoara. Adunarea depune jurământul pe constituția Ungariei și pe credința în naționalitatea română.

- 28 iunie 1848, Lugoj – Eftimie Murgu este ales deputat pentru parlamentul ungar de la Pesta în trei circumscripții electorale bănățene: Lugoj, Oravița, Făget.
- 7 iulie 1848, Brașov – gazeta lui George Barițiu „Foaie pentru minte, inimă și literatură” publică poezia lui Andrei Mureșianu, *Un răsunset (Deșteaptă-te, române!)*.
- 7 iulie 1848, Blaj – apare primul număr necenzurat din *Organul național* al lui Timotei Cipariu.
- 10 iulie 1848, Năsăud – adunarea regimentului al II-lea gărnicesc românesc, la care se redactează o petiție către împărat.
- 11 iulie 1848 – Kossuth propune legea recrutării pentru crearea unei armate maghiare (*honvédség*) de 200 mii de soldați. Legea recrutării determină rezistență din partea românilor și duce la conflicte sângeroase.
- 24 iulie 1848, Abrud – confiscarea armelor românilor; maghiarii nu sunt dezarmați, deoarece au nevoie de arme pentru siguranța personală.
- 25 iulie 1848, Pesta – circulara episcopului ortodox Andrei Șaguna, prin care se dezavuează ținerea de adunări secrete, considerate primejdioase. Episcopul cere enoriașilor săi să i se dea lui ascultare, nu deciziilor venite de la atari adunări secrete.
- 4 august 1848, Pesta – intervențiile deputaților români din parlamentul de la Pesta, Ion Dragoș și Sigismund Pop, în favoarea școlii primare românești, sunt respinse.
- 5 august 1848, Pesta – în parlamentul ungar se propune un plan de colonizare a Câmpiei Transilvane cu maghiari, pentru ca „românii să nu fie acolo singuri”.
- 8 august 1848, Abrud – preotul Simion Balint este arestat și maltratat în închisoare.
- 3 / 15 august 1848, Sibiu – încercarea nereușită de arestare a președintelui Comitetului Național Român, Simion Bărnuțiu, de către o unitate maghiară comandată de colonelul Dobokay. Sunt arestați, în schimb, August Treboniu Laurian și Nicolae Bălășescu, membri ai Comitetului Național Român.
- 16 august 1848, Oradea – se proiectează un jurnal românesc.
- 20 august 1848, Brașov – redactorul George Barițiu este amenințat cu spânzurătoarea de către baronul Appor, deoarece editează gazete românești.

- 23 august 1848, Pesta – înființarea Societății Naționale a românilor de la Pesta, care își propune drept scop susținerea cauzei naționale. La adunarea de înființare participă 30 de români. Președinte este ales Andrei Șaguna.
- 13 / 25 august 1848, Sibiu – sub presiunea mulțimii de români, comandantul interim c.c. Pfersmann [?] îi eliberează din temniță pe August Treboniu Laurian și Nicolae Bălășescu, arestați cu 10 zile în urmă.
- 29 august – 3 septembrie 1848, Oradea – are loc sinodul episcopiei greco-catolice române de la Oradea.
- Sfârșitul lui august 1848, Nădab – conflictul de la Nădab (comitatul Arad). Sătenii se opun recrutării pentru armata maghiară pe cale de a se constitui.
- 1 septembrie 1848, Brașov – Magistratul orașului și districtului Brașov transmite porunca guvernului ungar de alcătuire a conșcripțiilor pentru recrutare. Conform poruncii, Transilvania trebuie să ridice 60.000 de recruți, pentru a lupta împotriva sârbilor.
- 5 septembrie 1848, Sibiu – pornește în marșul spre Pesta batalionul de grenadieri români Uracca.
- 5–6 și 11–12 septembrie 1848, Luna – conflictul de la Luna (comitatul Turda). Sătenii se opun recrutării pentru armata maghiară și refuză să recunoască uniunea cu Ungaria. Sunt 30 de morți și zeci de răniți.
- 9 septembrie 1848, Făgăraș – românii de aici refuză recrutarea în armata maghiară.
- 10 septembrie 1848, Bara – conflictul de la Bara (Banat). Sătenii se opun recrutării pentru armata maghiară.
- 10 septembrie 1848, Nădab – conflictul dintre câteva mii de români, înarmați cu coase, refuzând recrutarea în armata ungară, și unitățile militare din Arad, ce omoară șiucid mai mulți răsculați.
- 10 – 11 septembrie 1848, Orlat – adunarea regimentului grăniceresc românesc de la Orlat. 51 de comune românești înaintează cereri pentru a fi militarizate. Se redactează un memoriu, în care se readoptă cele 16 puncte de la Blaj. Se decide ruperea totală de sub autoritatea guvernului ungar; apărarea armată a independenței Transilvaniei; recunoașterea românilor ca națiune. O deputație aleasă va duce la împărat memoriul grănicerilor.
- 11 septembrie 1848 – românii din jurul Oradei, din mai multe părți din Bihor și Arad refuză să mai recunoască autoritatea guvernului ungar.
- 12 septembrie 1848, Turda – românii refuză recrutarea pentru armata ungară, deoarece aceasta nu se face în numele împăratului.
- 14 septembrie 1848, Năsăud – adunarea regimentului grăniceresc românesc nr. II de la Năsăud, condusă de colonelul c.c. Carl Urban, proclamă protestul față de uniune și reafirmă cele 16 puncte ale programului de la Blaj. Timp de o lună Urban obține semnăturile a 527 de sate românești din zona Bistriței și 100 mii recruți împotriva uniunii și a guvernului maghiar.

- 14 septembrie 1848, Năsăud – proclamația lui Urban declară refuzul supunerii față de guvernul Ungariei și cere câte un recrut de la fiecare o sută de români.
- 15–28 septembrie 1848 – a treia adunare de la Blaj, cu o participare estimată la peste 60 mii de oameni, în majoritate români, dar și numeroși foști iobagi maghiari. Sunt prezenți Avram Iancu, cu moșii săi înarmați, și maiorul Clococeanu. La 16 septembrie se prezintă „petiția necăjiților frați ardeleni”, adresată capitlului greco-catolic din Blaj. Ea conține trei deziderate majore: 1. suspendarea legii recrutării, nesancționată de împărat; 2. eliberarea deținuților politici; 3. ținerea unei noi adunări naționale în termen de 7 zile. La 17 septembrie o petiție aproape identică este înaintată și consistoriului ortodox de la Sibiu. Ambele petiții sunt trimise și Guberniului de la Cluj. Pe 19 septembrie maiorul Clococeanu, comandantul batalionului staționat în apropierea Blajului, înmânează comisarului gubernial maghiar Vay Miklós *Petiția poporului adunat la Blaj*, elaborată în numele „poporului transilvanic“. Sub presiunea adunării, sunt eliberați din închisoare Simion Balint și Ion Moga, sosiți la Blaj la 23 septembrie, în ovațiile mulțimii. În 25 septembrie sosesc la Blaj Simion Bărnuțiu și August Treboniu Laurian, care au convorbiri cu baronul Vay. În 25 septembrie se redactează un protocol, ce cuprinde amănunțit programul revoluției române, care protocol reafirmă cele 16 puncte adoptate la Blaj în adunarea din 3/15 mai, adăugând dezideratele adunărilor de la Orlat și Năsăud. De asemenea, se mai elaborează două documente: memoriul către împărat și petiția către parlamentul Austriei. La 27 septembrie, Vay acceptă un sobor bisericesc al românilor pe 1 noiembrie la Alba Iulia. În 27 septembrie se tipărește o *Declaratio*, iar în 28 septembrie o foaie volantă intitulată *Spre cunoștință*, în care se dă de știre tuturor că poporul român, adunat la Blaj, a hotărât a lua armele în mâini și a forma o gardă națională. Sunt aleși prefecti, tribuni, centurioni; se schițează planul militar al apărării Transilvaniei, împărțită în 15 prefecturi, fiecare dispunând de legiunea ei. La această adunare, Comitetul permanent românesc se consideră dizolvat și se alcătuiește Comitetul de Pacificațiune.
- 16 septembrie 1848, Năsăud – declarația a 44 de sate românești ale regimentului grăniceresc nr. II, prin care se protestează împotriva arestării batalionului român dus în Ungaria, care a refuzat să lupte împotriva sârbilor. Românii declară că nu vor să lupte împotriva grănicerilor sârbi, ci împotriva acelor care le amenință naționalitatea.
- 16 septembrie 1848, Bistrița – adunarea orașului și districtului Bistrița respinge recrutarea în armata maghiară. Românii merg la Năsăud cu miile, la chemarea lui Urban, pentru a se conscrie ca soldați grăniceri. În schimb, în tabăra de la Mocod, pentru împărat se înscriu ca recruți și sași și unguri.
- 18 septembrie 1848, Târgu Mureș – protopopul Ilie Frago este maltratată de husarii kossuthiști, care îi distrug și avutul.

- 22 septembrie 1848, Mocod – Mikó Imre și Kemény Farkas, ca reprezentanți ai autorităților guberniale, se deplasează la Urban, încercând să cadă la înțelegere. Nu se ajunge la niciun acord.
- 3 octombrie 1848, Sibiu – o delegație de 22 persoane înmânează comandantului Puchner hotărârile celei de-a treia adunări de la Blaj.
- 8 octombrie 1848, Sibiu – proclamația lui Puchner către români, în care îi asigură de protecția sa și le promite drepturi egale cu celelalte națiuni.
- 15 octombrie 1848, Cluj – prefecții Alexandru Bătrâneau și Simonis sunt spânzurați.
- 4 / 16 octombrie 1848, Sibiu – comandantul militar suprem al Transilvaniei, generalul austriac Puchner, recunoaște Comitetul de Pacificațiune drept unicul reprezentant legal al românilor și încheie o alianță cu comitetul. Președintele Comitetului de Pacificațiune este Simion Bărnuțiu. Este numit un comitet săsesc, ce va colabora cu cel românesc, compus din Carl Müller, Peter Lange, Stephan Ludwig Roth.
- 17 octombrie 1848, Sibiu – generalul Puchner ordonă ridicarea mulțimilor pentru a-i dezarma pe rebelii unguri.
- 18 octombrie 1848, Sibiu – proclamația comandantului c.c. al Transilvaniei, Puchner, către sași și români, cerându-le să apere libertatea și egalitatea tuturor națiunilor. Puchner declară stare de război și deschiderea ostilităților militare față de rebelii maghiari. Acesta poate fi considerat oficial momentul al deschiderii războiului civil în Transilvania.
- 7 / 19 octombrie 1848, Sibiu – două proclamații ale Comitetului de Pacificațiune. În prima, către români, aceștia sunt chemați la luptă pentru cauza cea dreaptă. În a doua proclamație, ungurii și secuii din Transilvania sunt înștiințați că românii se ridică la luptă.
- 21 octombrie 1848, Sibiu – altă proclamație a Comitetului de Pacificațiune, care cere românilor să nu se atingă de avutul nimănui, indiferent de etnie.
- 21 octombrie 1848, Sibiu – decretul generalului comandant Puchner, de confirmare a organizării militare a românilor decisă în a treia adunare de la Blaj. Românii se organizează în 15 legiuni, cu un efectiv de 195.000 de oameni. Fiecare legiune este comandată de un prefect și un viceprefect. Fiecare prefectură este alcătuită din 10 tribunate, conduse de un tribun și un vicetribun. Tribunalele se împart în centurii, conduse de centurioni și vicecenturioni.
- 24 octombrie 1848 – românii forțează prin sânge predarea Zlatnei. Când românii depun armele, sunt atacați de unguri, care incendiază furnalele imperiale și casele românești. Românii ripostează dând foc Zlatnei.
- 25 octombrie 1848, Iernut – Florian Micaș este bătut.
- octombrie - noiembrie 1848 – impunerea de către legiunile armate a administrației românești în comitatele Transilvaniei.
- 9 / 21 noiembrie 1848, Blaj – în împrejurimile Blajului sunt aleși și impuși funcționari români. La Blaj, Simion Bărnuțiu conduce alegerile, în urma cărora sunt aleși, în numele împăratului, 6 inspectori, un notar, asesori onorari – în

majoritate români, 1 ungar și 1 sas. La Blaj se constituie un nou district românesc, rupt de vechiul comitat al Albei de Jos, cu 60 mii români și 11 mii sași și maghiari.

- 12 noiembrie 1848, Făgăraș – alegerile de funcționari români sunt conduse de August Treboniu Laurian. Profesorul Aron Pumnul, aflat la Cernăuți, este ales senator de Făgăraș.
- 19 noiembrie 1848 – Puchner cere Comitetului de Pacificațiune dezarmarea românilor, deoarece consideră că țara a fost pacificată.
- 1 decembrie 1848 – Kossuth îl numește pe generalul Iosif Bem comandant suprem al armatei revoluționare maghiare în Transilvania.
- 2 decembrie 1848 – împăratul Ferdinand abdică de pe tronul Imperiului habsburgic, în favoarea nepotului său Franz Joseph.
- 8 decembrie 1848, Sibiu – petiția Comitetului Român de Pacificațiune către noul împărat, în care se cere ca, după restabilirea păcii, noul Guvern al Transilvaniei să se compună din toate națiunile ardelen.
- 9 decembrie 1848 – Puchner convoacă două adunări românești pe 28 decembrie, una la Blaj și alta la Sibiu.
- 16 decembrie 1848, Sibiu – circulara episcopului ortodox Șaguna, în care aduce la cunoștința românilor urcarea pe tron a împăratului Franz Joseph și le cere supunere față de monarh.
- Decembrie 1848 – februarie 1849 – cucerirea Transilvaniei de către Bem cu trupele sale din Ungaria și restaurația nobiliară maghiară, cu tribunalele de sânge; excepție fac Munții Apuseni, aflați sub controlul legiunilor românești conduse de Avram Iancu.
- 25 decembrie 1848, Cluj – generalul Bem ocupă Clujul.
- 28 decembrie 1848 / 9 ianuarie 1849, Sibiu – adunarea românilor de la Sibiu. Aici se cere din nou autonomia Transilvaniei, o nouă dietă, accesul românilor la funcții și un conducător național român asemenea banului croat. Comitetul de Pacificațiune cere arme din arsenalul c.c., adică 50 mii de puști „pe creditul și socoteala națiunii române”. Acestei cereri nu i se dă curs.
- 18 ianuarie 1849, Blaj – jefuirea Blajului de către trupele maghiare.
- 21 ianuarie 1849 – generalul Bem ocupă Ocna Sibiului și atacă Sibiul, dar nu reușește să-l ocupe.
- 22 ianuarie 1849, Sibiu – până la această dată Comitetul de Pacificațiune a recrutat 20 mii oameni.
- 2 februarie 1849, Brașov – prima intervenție țaristă, cu unități conduse de generalul Engelhardt.
- 4 februarie 1849, Sibiu – generalul țarist Skariatîn intră în oraș.
- 15 februarie 1849, Cernăuți – scrisoarea lui Aron Pumnul către George Barițiu, în care expune un proiect de unire a tuturor românilor din Imperiul austriac.
- 25 februarie 1849, Olmütz – memoriul națiunii române din marele principat al Ardealului, din Banat, din părțile vecine ale Ungariei și din Bucovina către împărat, pentru „unirea tuturor românilor din statele Austriei într-o singură

națiune de sine stătătoare”, semnat de Andrei Șaguna, August Treboniu Laurian ș.a.

- martie – iunie 1849 – ocupația maghiară a Ardealului, cu excepția Apusenilor, unde se desfășoară luptele legiunilor lui Avram Iancu împotriva armatei ungare a lui Bem.
- 2 martie 1849 – proclamația lui Csány, prin care românii sunt somați să depună armele în decurs de 8 zile, în caz contrar vor suferi pedeapsa bătăii cu bâta și confiscarea averii.
- 4 martie 1849, Olmütz – constituția octroiată a Austriei, ce anulează uniunea Transilvaniei cu Ungaria, restabilește principatul autonom al Transilvaniei, căruia i se adaugă Partium-ul, iar guvernarea se va face în baza egalei îndreptățiri a tuturor națiunilor din țară.
- 11 martie 1849, Sibiu – Bem cucerește Sibiu, capturând o mare cantitate de arme de la Comandamentul militar austriac. Trupele imperiale se refugiază în Muntenia, iar Comitetul Național Român în Oltenia.
- 12 martie 1849 – August Treboniu Laurian și Simion Bărnuțiu fug din Sibiu, George Barițiu din Brașov, întâlnindu-se la Tâlmăciu. În 13 martie 1849 trec de Boița, la Râul Vadului, Bărnuțiu, Aron Florian, Gavril Munteanu, George Barițiu. În 18 martie se întâlnesc la Călimănești cu generalul Puchner. Probabil în martie 1849 Simion Bărnuțiu este arestat la Râmnicu Vâlcea, apoi eliberat din arest prin intervențiile starostelui c.c.
- 15-16 aprilie 1849, Zlatna – românii pierd Zlatna, care cade în mâinile trupelor maghiare.
- 23 aprilie 1849 – Ion Dragoș, ca reprezentant al lui Kossuth, deputat în Dieta ungară refugiată la Debrecen, inițiază tratativele de pace cu românii.
- 25 aprilie 1849, Mihăileni – încep tratativele de la Mihăileni, cu care prefectul Axente Sever nu este de acord, dar ceilalți conducători ai moșilor, în frunte cu Avram Iancu, doresc armistițiu.
- 3-4 mai 1849, Abrud – noi tratative maghiaro-române la Abrud, în cursul cărora Ion Dragoș prezintă scrisoarea lui Kossuth din 26 aprilie, prin care garantează românilor egalitate în drepturi, întrebuintarea limbii materne în biserică, școală și în comitate, acordă amnistie generală cu condiția ca românii să depună armele.
- 6-7 mai 1849, Abrud – în pofida tratativelor, maiorul Hatvani Imre ocupă Abrudul și îi dezarmează pe români, dedându-se la atrocități. Câteva zile mai târziu Hatvani ordonă împușcarea prefectului Dobra, apoi spânzurarea lui Buteanu.
- 9-10 mai 1849 – Hatvani este înfrânt și alungat de moșii lui Iancu, care îlucid pe Dragoș, considerat trădător de neam.
- 11 mai 1849, Debrecen – ordinul emis de Kossuth către Hatvani dispune continuarea războiului cu românii, fără a aștepta rezultatul negocierilor. Deși ordinul sosește după incidentele de la Abrud, arată adevărata poziție a lui Kossuth față de negocierile maghiaro-române.

- 16 mai 1849, Abrud – Hatvani revine la Abrud, înarmat și cu trupe noi, ocupându-l, dar după 3-4 zile de lupte este învins de Avram Iancu.
- 26 mai 1849, Debrecen – Nicolae Bălcescu sosește la Debrecen, pentru a iniția alte tratative de împăcare.
- Mai 1849 – fruntașii români, refugiați în Muntenia, sunt arestați de conducerea munteană: Timotei Cipariu, Servian Popovici, Ion Brote, Simion Bărnuțiu, Aron Florian, George Roman, Ion Puianu, Emilian Chertes, David Almășanu, Ion Codrean ș.a. Bărnuțiu, arestat la Turnu Severin, este salvat de consulul c.c. Huber de la Galați. Din acest port, Bărnuțiu pleacă pe mare, prin Constantinopol, Smirna, Sra, Corcyra, la Trieste.
- 16 iunie 1849, Abrud – Kemény Farkas se retrage din Abrud. Pe drum, la Valea Cerbului, suferă o înfrângere. Astfel luptele cu moșii lui Iancu încetează.
- 19 iunie 1849 - trupele țariste intră în Transilvania, sub comanda supremă a generalului Alexandr Nicolaevici Lüders.
- 21 iunie 1848 - rușii ocupă Sibiul.
- 23 iunie 1849, Viena – Simion Bărnuțiu ajunge în capitala imperiului, unde rămâne până la 2 septembrie 1849, după încheierea războiului.
- 24 iunie 1849, Cluj – apelul lui Bem către români și sași, de a nu oferi ajutor trupelor țariste.
- Iulie 1849, Schönbrunn – o delegație românească, în care se află și Simion Bărnuțiu, prezintă împăratului memoriul elaborat de Mocioni și Marinescu, în care se cere pentru români dreptul la autodeterminare (Selbstbestimmung).
- 6 iulie 1849 – la Fântânele este înfrântă unitatea militară maghiară formată din legiunea vieneză, sub comanda lui Vasvári Pál, care își pierde viața în luptă. La aceasta participă, de partea moșilor, numeroase femei, în frunte cu Pelaghia Roșu.
- 14 iulie 1849 – de la Szeged, contele Batthyányi Lajos se adresează către Nicolae Bălcescu și Cesar Bolliac. Arată că guvernul ungar este dispus să facă concesii românilor, ca cetățeni ai Ungariei, dacă aceștia vor face o cerere în care să-și prezinte revendicările. De asemenea, cere ca românii să predea armele.
- 14 iulie 1849 – acceptând „Proiectul de pacificațiune“, Kossuth face concesii românilor în cadrul tratativelor cu Bălcescu și Bolliac. Kossuth îl împuternicește pe generalul Bem cu transpunerea în practică a proiectului.
- 25-26 iulie 1849, Alba Iulia – Axente Sever conduce lupta pentru depresurarea cetății Alba Iulia.
- 27 iulie 1849, Alba Iulia – românii conduși de Axente Sever intră în cetatea de la Alba Iulia. Ulterior vor elibera și cetatea Devei.
- Iulie – august 1849 – intervenția rusă și înfrângerea armatei lui Bem, cu neutralitatea lui Avram Iancu.
- 3 august 1849, Câmpeni – Avram Iancu răspunde la propunerile aduse de Nicolae Bălcescu, cuprinse în „Proiectul de pacificațiune“. Dată fiind situația critică pentru maghiari, nu poate dezbate cu aceștia restabilirea păcii. Promite

însă neutralitatea, pentru a dovedi sentimentele frățești ale românilor față de unguri, arătând că românii se vor apăra, la nevoie, dar nu vor ataca.

- 19 august 1849, Șoimuș – prefectul legiunii I de la Blaj, Axente Sever, se adresează către căpitani și către toți românii. Îi anunță despre sfârșitul ostilităților, cerându-le să renunțe la război, să îi dezarmeze pe maghiari, dar să le cruțe viața. În drum spre Blaj, în toate satele străbătute de legiunea lui Axente Sever este primită în triumf.

Sașii ardeleni în revoluție

- Înainte de revoluție opinia publică săsească e scindată în două tabere: conservatorii (înalți funcționari și patriciatul) de la Sibiu și liberalii (negustori bogați, redactori și jurnaliști) de la Brașov. În primăvara lui 1848 sibiienii militează pe poziții antiunioniste, iar brașovenii sunt adepți ai uniunii Transilvaniei cu Ungaria.
- 29 martie 1848 – prin decizia Universității naționale săsești, se constituie garda cetățenească săsească, al cărei jurământ de aderare conține expres declarația de fidelitate față de Casa de Austria.
- 3 aprilie 1848 – Universitatea națională săsească acordă românilor trăitori pe Pământul Crăiesc drepturi cetățenești, egale cu ale sașilor.
- Aripa cea mai radicală a uniuniștilor sași o reprezintă sighișorenii, conduși de Carl Gooß și Georg Daniel Teutsch.
- 3 aprilie 1848 – G.D. Teutsch publică în *Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde*, de la Brașov, un articol programatic, intitulat „Ce are de făcut Transilvania în prezent”, în care insistă asupra necesității înarmării populare și a reformării din temelii a vieții juridice, sociale și culturale ardeleni.
- 25 aprilie 1848 – constituția austriacă de la Viena prevede, în §4, deplina egalitate a tuturor naționalităților și limbilor din monarhie.
- 3 mai 1848 – demonstrație antiunionistă la Sibiu. Vizita guvernatorului Teleki József la Sibiu determină în seara zilei adunarea săsească de la teatru, la care vorbitorii, în special Jakob Rannicher, resping uniunea cu Ungaria și afirmă credința față de monarhia austriacă integră.
- 8 mai 1848 – ședința comunității orașului Sibiu consemnează declarații antiunioniste.
- 18 mai 1848 – la Sibiu are loc o adunare națională săsească, care ia atitudine împotriva uniunii Transilvaniei cu Ungaria.
- 18 mai 1848 – manifestul antiunionismului săsesc, articolul „Keine Union!“, o chemare arzătoare la apărarea autonomiei transilvane, semnat de Theodor Fabini în gazeta *Satellit* din Brașov.
- 29 mai 1848 – deschiderea dietei transilvane de la Cluj, în cadrul căreia sașii își dau votul pentru uniune.

- 3 iunie 1848 – comunitatea orașului Sibiu îi declară trădători pe deputații sași care au votat în dieta transilvană uniunea cu Ungaria.
- 10 iunie 1848 – redactorul-șef al gazetei sibiene „Siebenbürger Bothe”, Joseph Benigni von Mildenberg, este amenințat cu moartea din pricina articolelor despre Mihail apărute în ziarul său.
- 10 iunie 1848 – împăratul Ferdinand sancționează legea uniunii.
- 19 iunie 1848 – Universitatea națională săsească trimite o adresă adunării naționale din Frankfurt, în care recunoaște apartenența sașilor la poporul german și solicită sprijin și susținere.
- 20 iunie 1848 – delegația săsească ce înmânează împăratului un memoriu, în care se prezintă condițiile acceptării uniunii de către sași, adică garantarea autonomiei lor teritoriale și juridice de până acum, este concediată, fără ca împăratul să fi citit măcar memoriul.
- 24 iunie 1848 – manifestul unionismului săsesc, *Programul politic al sașilor ardeleni*, care în 17 puncte croiește o strategie radicală de viitor, exclusiv în cadrul uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Articolul este semnat de poetul Joseph Marlin și apare tot în „Satellit”, ziarul lui Johann Gött de la Brașov.
- Sfârșitul lui iunie 1848 – pe Pământul Săsesc au loc alegerile pentru deputații în parlamentul unificat de la Pesta.
- 26 iunie – 2 iulie 1848 – confluxul extraordinar al Universității naționale săsești de la Sibiu, care adoptă următoarele condiții de acceptare a uniunii de către sași: 1. menținerea neschimbată a teritoriului săsesc; 2. baza asocierii naționale săsești o va constitui și în continuare Universitatea națională, sub conducerea comesului națiunii, în domeniile: a) justiție (Universitatea națională ca instanță de apel), b) administrarea averii naționale, c) adoptarea de statute; 3. garantarea unei administrări comunale libere; 4. limba germană ca limbă de afaceri (Geschäftssprache); 5. libertatea și independența bisericilor și a școlilor; 6. păstrarea autonomiei și a legilor municipale săsești.
- 3 iulie 1848 – memoriul Universității naționale săsești înmănat de Friedrich Geltech adunării naționale germane de la Frankfurt rămâne fără efect concret.
- 7 august 1848 – în parlamentul de la Frankfurt, Friedrich Geltech citește memoriul, ce solicită susținerea de către Germania a independenței sașilor și a naționalității lor germane.
- 17 august – la Cluj autoritățile guberniale îl amenință cu scoaterea din funcție pe comitele sașilor, Franz Salmen, considerat cap al antiunionismului săsesc.
- august 1848 – adunarea tineretului săsesc de la Mediaș îi alege pe Stephan Ludwig Roth ca președinte și pe Theodor Fabini ca secretar, decidând constituirea Uniunii tineretului transilvan german (Siebenbürgisch-deutscher Jugendbund). În numele acesteia sunt trimise două adrese către adunarea națională din Frankfurt și către Tineretul academic german, în care se afirmă germanitatea sașilor și sentimentul solidarității cu confracții lor.
- august 1848 – deputații parlamentari sași sosesc la Pesta și participă la dezbateri.

- 7 septembrie 1848 – adunarea orașului și districtului Brașov refuză ordinul ministrului de Interne ungar Szemere Bertalan de a începe recrutarea, pe motiv că legea recrutării nu a fost sancționată de împărat.
- 7 septembrie 1848 – adunarea scăunală de la Sibiu refuză și ea recrutarea, din aceeași pricină.
- 11 septembrie 1848, Pesta – ca reacție la prevederea ca de acum înainte reprezentanții sași să fie numiți de către guvernul maghiar, și nu aleși de comunitățile lor, în semn de protest șase deputați sași demisionează din parlamentul unificat.
- 20 septembrie 1848 – orașul și scaunul săsesc Orăștie se opun recrutării în armata ungară.
- 21 septembrie 1848 – la Sighișoara, în fostul bastion al unionismului săsesc, se sistează recrutările pentru *honvédség*.
- 29 septembrie 1848 – adunarea cercuală de la Sibiu aduce laudă publică deputaților sibieni demisionați la Pesta, Heinrich Schmidt și Joseph Rosenfeld, și protestează solemn împotriva uniunii și a guvernului ungar, refuzând jurisdicția maghiară.
- 1 octombrie 1848 – adunarea cetățenească de la Sibiu exprimă în 12 puncte dorințele și cererile sașilor. Acest document programatic, intitulat *Was wünschen und verlangen wir? (Ce dorim și ce cerem?, după modelul programului de la Pesta din 15 martie, tot în 12 puncte și denumit Ce dorește națiunea maghiară?)* reflectă opoziția clară a sașilor față de cauza revoluției maghiare și susține o federalizare a Ardealului. Se cer: I. menținerea adevăratei libertăți cetățenești, egalitate în drepturi, desființarea tuturor sarcinilor feudale și a zeciuiei; II. Transilvania să fie declarată regat de sine stătător; III. regatul Transilvaniei să fie parte integrantă a monarhiei austriece; IV. ca bază a unei constituții speciale să slujească un sistem federativ, respectiv „o reală uniune politică generală, nu în sensul greșit folosit al cuvântului o contopire a tuturor popoarelor din țară”; V. deoarece numai ungurii, secuii și sașii au un teritoriu delimitat, să li se adjudece și românilor un teritoriu politic aparte; VI. această împărțire teritorială să se decidă luând în considerare situația geografică conform principiilor juridice; VII. să înceteze orice privilegiere a vreunei confesiuni creștine; VIII. să se convoace o nouă dietă a celor patru popoare, în care să fie admise cele patru limbi; IX. conducerea țării să fie formată dintr-un număr egal de membri din rândul „popoarelor federative” și să trateze cu fiecare popor în limba sa; X. autoritatea supremă în Transilvania să fie trasă la răspundere de corpul legislativ; XI. împăratul și regele este rugat să convoace o adunare constituantă a celor patru popoare, care să lucreze la o constituție specială a țării; XII. să i se permită fiecărui popor să realizeze reforme în sânul său. Pe baza celor 12 puncte, se cere recunoașterea unei libertăți egale pentru toate popoarele țării, fără știrbirea monarhiei în ansamblul său.
- 17 octombrie 1848 – generalul Puchner ordonă ridicarea poporului pentru a-i dezarma pe revoluționarii unguri.

- 18 octombrie 1848 – proclamația comandantului militar suprem al Transilvaniei, feldmareșalul Anton von Puchner, care își asumă puteri depline și declară deschise ostilitățile față de rebelii maghiari.
- 30 octombrie 1848 – Universitatea națională săsească, cu acordul Comandamentului c.c. de la Sibiu, hotărăște crearea unui batalion de vânători de câmp și dotarea lui prin mijloace naționale.
- 2 noiembrie 1848 – jefuirea și incendierea Reghinului Săsesc de către trupele secuiești.
- 14 noiembrie 1848 – se publică un apel pentru constituirea, prin colectă publică, a unui fond de 50.000 de florini pentru echiparea batalionului săsesc.
- 21 ianuarie 1849 – Bem ocupă Ocna Sibiului și atacă pentru prima oară Sibiul, dar imperialii înving. Bem se retrage la Slimnic, dar este urmărit de austrieci până la Șura Mare.
- 2 și 4 februarie 1849 – prima intervenție țaristă pentru apărarea orașelor transilvane Brașov și Sibiu, sub comanda generalilor Engelhardt și Skariatin. Lângă Brașov, la Hărman și Sânpetru, luptele se dau împotriva secuilor. Cu ajutor rusesc, Puchner deschide la 4 februarie atacul împotriva insurgenților la Ocna Sibiului. Lupta este victorioasă pentru forțele austro-ruse, care interceptează carul comandantului inamic Bem.
- 7 februarie 1849 – brigada c.c. a lui Stutterheim îl atacă la Sebeș pe inamic, care trebuie să se retragă, pierzând 2 tunuri, bagaje, diferite efecte. Sebeșul este ocupat de austrieci, iar dușmanul urmărit până la Simeria.
- 9 februarie 1849 – lupta de la Simeria, cu sacrificii mari, atât de partea austriecilor, în rândurile cărora luptă batalionul săsesc de vânători, cât și de partea maghiară. În urma răzii dobândite în această luptă, moare tânărul Theodor Fabini.
- 4 martie 1849 – la Olmütz se emite constituția octroiată a Austriei, ce prevede ca, după încheierea războiului, Transilvania să redevină principat autonom, anulându-se uniunea Transilvaniei cu Ungaria, concomitent cu reîncorporarea Partium-ului. Constituția expune principiul egalei îndreptățiri a tuturor naționalităților din monarhie.
- 11 martie 1849 – Bem alungă cu ușurință garnizoana rusă condusă de generalul Skariatin, rămasă la Sibiu, ocupând orașul pentru cinci luni de zile.
- 20 martie 1849 – Bem ocupă orașul Brașov, care se predă fără luptă.
- Până la jumătatea lui martie 1849 – Bem ocupă întreg Ardealul, cu excepția cetăților Alba Iulia și Deva, menținute de Habsburgi, și a Munților Apuseni, aflați sub stăpânirea legiunilor românești ale lui Avram Iancu.
- Martie – iunie 1849 – guvernarea maghiară în Ardeal.
- 9 aprilie 1849 – prima etatizare a averii Universității naționale săsești prin decretul emis de comisarul guvernamental maghiar Csány Ladislaus, publicat în „Siebenürger Bote”, nr. 38, p. 145.
- 14 aprilie 1849 – declarația de independență a Ungariei.

- 11 mai 1849 – acuzat de înaltă trădare, Stephan Ludwig Roth este împușcat la Cluj.
- 19 iunie 1849 – trupele țariste intră în Transilvania, sub comanda supremă a generalului Alexandr Nicolaevici Lüders.
- 21 iunie 1848 – rușii ocupă Sibiu.
- 31 iulie 1849 – bătălia de la Albești, lângă Sighișoara, în care Bem este înfrânt de generalul rus Lüders, iar adjutantul lui Bem, publicistul Anton Kurz, moare în luptă.
- 6 august 1849 – ultima bătălie de la Sibiu, între Bem și Lüders. Generalul țarist învinge din nou.
- 13 august 1849 – armata revoluționară maghiară depune armele la Șiria, lângă Arad.
- 24 septembrie 1849 – articol publicat de un anonim, în „Siebenbürger Bote” din Sibiu, *Was wir wünschen und hoffen?* (Ce dorim și ce sperăm noi), solicită reglementarea administrării și reprezentarea Pământului Crăiesc în sensul străvechilor drepturi istorice ale sașilor.

Cronologia a fost întocmită pe baza următoarei bibliografii:

- Ancheta Kozma din munții Apuseni*, coord. Gelu Neamțu, Ioan Bolovan, editor: Bodor Marghiola, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1998.
- Barițiu, George, *Părți alese din istoria Transilvaniei. Pe două sute de ani din urmă*, vol. II, ediția a II-a, Brașov, Inspectoratul pentru Cultură al județului Brașov, 1994.
- Bogdan-Duică, G., *Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu*, București, 1924.
- Cosma, Ela, *Presa săsească și revoluția în Transilvania la 1848/1849. Sächsische Presse und Revolution in Siebenbürgen 1848/1849*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003.
- Cosma, Ela, *Sași, austrieci, slavi în Transilvania și Banat (Biografii de secol XIX și din vremea revoluției pașoptiste)*, în curs de apariție la Editura Academiei Române, București, 2008 (campania lui Iosif Bem în Transilvania).
- Documente privind revoluția de la 1848 în țările române. C. Transilvania*, vol. V, 20 mai – 4 iunie 1848, editat de Institutul de Istorie din Cluj-Napoca, București, Editura Academiei Române, 1992, documentele privind lucrările dietei din Cluj.
- von Friedenfels, Eugen, *Joseph Bedeus von Scharberg. Beiträge zur Zeitgeschichte Siebenbürgens im 19. Jahrhundert*, ed. Wilhelm Braumüller, partea a II-a: 1848-1858, Viena, 1877.
- History of Transylvania*, general editor Köpeczi Béla, editors Makkai László, Mócsy

- András, Szász Zoltán, assistant editor Barta Gábor, the Hungarian original by the Institute of History of the Hungarian Academy of Sciences, joint publication with the Hungarian Research Institute of Canada, a research ancillary of the University of Toronto, Highland Lakes, New Jersey, distributed by Columbia University Press, New York, 2002, vol. III *From 1830 to 1919*, edited by Szász Zoltán, chapter IX. *Transylvania in the Reform Era (1830-1848)*, p. 4 219, and chapter X. *Transylvania in the Revolution and the War of Independence (1848-1849)*, p. 220-333, by Miskolczy Ambrus.
- Neamțu Gelu, *Revoluția de la 1848-1849. Bibliografie selectivă și cronologia revoluției române de la 1848-1849 din Transilvania*, în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca”, XXXVII, Editura Academiei Române, 1998, p. 73-99.
- Neamțu, Gelu, *Revoluția românilor din Transilvania 1848-1849*, Cluj-Napoca, Editura Carpatica, Tipografia „George Barițiu”, 1996.
- Papiu-Ilarian, Alexandru, *Istori'a Romaniloru din Daci'a Superiore pen' in a. 1848. Esclusivu*, vol. II, *Evenimentele Romaniloru la a. 1848. Pene la adunarea din 15./3. Maiu inclusive*, Vienna, cu literele lui C. Gerold și fiu, 1852.
- Teutsch, Friedrich, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen, für das sächsische Volk*, Druck und Verlag von W. Krafft, vol. III, Sibiu 1910.

Die Chronologie der Jahre 1848–1849 in Siebenbürgen

Zusammenfassung

Zweck der vorliegenden Chronologie ist eine nähere Aussicht über den Auslauf der zwei Revolutionsjahre zu bieten, wobei die bedeutungsvollen faktischen Angaben in ihrem chronologischen Verlauf herbeigezogen werden.

Die Chronologie der Jahre 1848-1849 in Siebenbürgen ist dreiteilig aufgearbeitet, um den Gang der Ereignisse und die ihnen von den Teilnehmern der Revolution zugeschriebene Rolle in vollem Maße hervorheben zu können.

Die Verfasserin der Chronologie hat folgende Einteilung bevorzugt: 1. Die Siebenbürger Ungarn und Szekler in der Revolution; 2. Die Siebenbürger Rumänen in der Revolution; 3. Die Siebenbürger Sachsen in der Revolution.

Diese Einteilung deutet auf die von den drei modernen Nationen in Siebenbürgen während der Revolution eingeschlagenen verschiedenen Wege hin, indem sie den mit verschiedenen Waffen und Mitteln geführten, von besonderen Idealen und Forderungen beseelten Kampf unterstreicht.

Die Chronologie wurde als Datenbasis, als Informationsmittel und Arbeitswerkzeug für interessierte Studierende oder Fachleute gedacht. Wenn ein früheres ähnliches Unternehmen dem Forscher Gelu Neamțu, der eine Chronologie der rumänischen Revolution von 1848 in Siebenbürgen aufstellte und publizierte (1998), zu verdanken ist, so führen wir heute dieses Unternehmen weiter. Die vorstehende Chronologie bringt daher eine erweiterte Perspektive, welche originalerweise und erstmalig die strikte nationale Teilnahme an der Revolution überschreitet und die drei nationalen Revolutionen auf dem Gebiet Siebenbürgens in den Jahren 1848-1849 im Parallel umfaßt.

Schlüsselworte: Chronologie; 1848er Revolution; Siebenbürger Rumänen; Siebenbürger Sachsen; Siebenbürger Ungarn